

Ticari 100 Dekar Tam Bodur 4 Yaşındaki M9 Anaçlı Meyve Bahçesinde Ortalama Bir Yıllık Bakım Masrafları

Ender KAYA^{1*} Aydın AKIN² A.Haşim KESKİN³

¹Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüğü, 42040, Konya, TÜRKİYE

²Selçuk Üniversitesi, Çumra Meslek Yüksekokulu, 42500 Konya-Çumra, TÜRKİYE

³Çumra Tarım İlçe Müdürlüğü, 42500, Konya-Çumra, TÜRKİYE

*Sorumlu Yazar

e-posta: enderkaya73@yahoo.com

Geliş Tarihi : 19.11.2009

Kabul Tarihi : 15.12.2009

Özet

İç Anadolu bölgesinde M9 klonal anaçlı 100 dekar elma bahçesi projesi ile yerel girişimlerin alt bileşenleri, yoksullar için gelir getirici mikro ölçekli alt projeler kapsamında, kadın ve işsiz gençler için istihdam edilebilirlik eğitimine yönelik tesis edilmiş olan işletme incelenmiştir. Hem yurt içi hem de yurt dışı piyasalarında talep edilen elma çeşitlerinin üretimini yaygınlaştırmak amacıyla tesis edilmiş olan işletme incelenmiştir. İşletmenin 4 yıllık dönemde değişen masrafları hesaplanması amaçlanmıştır. İşletmenin tesis edildiği 1. yılda destek sistemi masraf kalemlerinde %58,75 ile birinci sırayı almaktadır. Fidan temini %29,38, damla sulama sisteminin tesis edilmesi %4,41, gübreleme %2,94 ve zirai mücadelenin de % 1,47 olarak yer almaktadır. Üretimin 3. yılında gübreleme %32,49 ve zirai mücadele de % 31,07, sulama %9,89 ve hasat %8,47. Üretim dönemi incelendiğinde zirai mücadele ve gübreleme önemli masraf kalemini teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çumra, klonal elma, çeşit, anaç, bakım masrafı

Commercial 100 Decare Full Dwarf Fruit 4 Years with the M9 Orchard in Full-grown an Average of Annual Attendance Expenditure

Abstract

Cultivation of apple plant, which Central Anatolia region with 100 full-grown clonal decare M9 apple orchard with the project sub-components of local initiatives, income generation for the poor micro-scale sub-projects, women and unemployed youth can be employed for training have been established, was examined. Both domestic and foreign markets, demand the production of apple varieties have been established in order to expand the business was examined. Four years period of the change in business is intended to calculate the charges. The business was established 1 expense per year of support systems are in first place with 58.75%. Seedling supply 29.38%, 4.41% drip irrigation system, establishment, fertilization, and agricultural 2.94% 1.47% as of the struggle also takes place. Production of the 3rd in farming and agriculture 32.49% and 31.07% in the struggle, irrigation 9.89% and harvesting 8.47%. Production period was examined and fertilizing agricultural struggle that poses significant expense.

Key Words : Çumra, clonal apple, variety, full-grown, attendance expenditure

GİRİŞ

Elma, ülkemizde uzun yıllardan beri yetiştiriciliği yapılan, üretim ve alan bakımından öteki ılıman iklim meyvelerinin başında gelen bir meyve türüdür. Bu meyve türünde ülkemiz oldukça geniş bir çeşit zenginliğine sahiptir [6].

Yerli elmalarımız ve Amasya çeşidi dışında genel olarak uzun yıllardan beri geleneksel olarak Golden Delicious, Starking Delicious çeşitleri yetiştirilmektedir. Bu kışlık çeşitler dışında yetiştiriciliği yapılan yazlık çeşitlerin büyük çoğunluğu yerli çeşitlerdir. İç pazarlarda oldukça yüksek fiyatla satılan yazlık elmaların kaliteleri düşük, dayanıklılıkları ise azdır. Yazlık elma çeşitleri genellikle Temmuz - Ağustos aylarında olgunlaşmaktadır. Eylül ayında olgunlaşan yeterince çeşit yoktur. Bu nedenle kışlık çeşitler henüz olgunlaşmadan erkenden derilerek yada dökülen elmalar toplanarak satışa sunulmaya başlanmaktadır. Oysa, batılı ülkelerde Temmuz ayından itibaren ol-

gunlaşan yazlık ve Eylül'de olgunlaşan günlük kaliteli elma çeşitleri de yetiştirilmektedir. Bu şekilde hem üreticiler derim bakımından sıkıntı çekmemektedirler, hem de tüketiciler pazarda sürekli kaliteli elma bulabilmektedirler. Öte yandan, bodur ve yarı bodur klonal elma anaçlarının yetiştiriciliği ve bunların kitlesel üretiminde ülkemiz çok yetersiz kalmıştır. Meyvecilikte gelişmiş ülkeler klon anaçlarının kitlesel üretimini gerçekleştirmeleri yanında yeni klonal, bodur ve yarı bodur elma anaçları da elde etmeye başlamışlardır. Bu bakımdan elma yetiştiriciliğinde yeni çeşitler, yeni dikim ve budama sistemleri ve bunların pratikte yaygınlaştırılması üzerinde durmakta yarar vardır [5].

AMAÇ

Ülkemiz dünya elma üretimi içinde, Çin, A.B.D., ve İran'dan sonra 4. sırada yer almaktadır [1]. Türkiye'de elma üretimi yıllık olarak 2,5 milyon ton civarında olup

[2], üretilen elmanın ancak %0,2'si (5000 ton) yurt dışına ihraç edilebilir niteliktedir. Bunun en önemli nedeni Türkiye'de üretilen elma çeşitlerini, dünya piyasalarında talep görmeyen elma çeşitlerinden oluşmasıdır. Şu anda piyasada talep edilen ve üretimi yapılması gereken çeşitler de bodur ve yarı bodur çeşitlerdir. Meyveciliğin çok yıllık bir faaliyet olması ve dikilecek fidanın uzun yıllar piyasa talebine cevap verebilmesi gerekmektedir.

Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında hazırlanmış olan İç Anadolu bölgesinde M9 klonal anaçlı 100 dekar elma bahçesi projesi ile yerel girişimlerin alt bileşenleri, yoksullar için gelir getirici mikro ölçekli alt projeler, kadın ve işsiz gençleri istihdam edilebilirlik eğitimi kapsamında ve toplum yararına işler için geçici istihdam olanakları sağlama amacıyla tesis edilen bu işletmenin bilgilerinden yararlanılmıştır.

Çumra İlçesinde henüz yaygınlaşmamış olan elma üretimini, uygun bir üretim desenine sokarak hem tarımda mevcut risk ve belirsizlikleri aza indirmek, hem de yurt içi ve yurt dışı piyasalarında talep edilen elma çeşitlerinin üretimini yaygınlaştırmak amacıyla tesis edilmiş olan işletme incelenmiştir. İşletmenin 4 yıllık dönemde değişen masrafları hesaplanması amaçlanmıştır.

Yıllık Bakım İşleri

Toprak işleme

Sonbaharda toprak işlemenin önemi büyüktür. Toprak tavında iken tesis yılında pullukla 15-20 cm derinliğinde sürülmeli, verim çağında ise köklere zarar vermek için diskaro ile yüzeysel sürüm yapılmalıdır. İlkbahar gübrelere verilmesinden sonra yine toprak sürülür ve yabancı otlarla gübrenin toprağa karışması sağlanır.

Toprak işlemenin temel amaçları; toprağın üst kısmındaki organik maddelerle, bitki besin maddelerinin ve havadaki oksijenin bitki kök bölgesine ulaşması, toprak altındaki karbondioksit'inde havaya karışmasıdır.

Sulama

Elma ağaçları saçak kök sistemine sahip olduklarından dolayı diğer meyve türlerine göre daha çok suya ihtiyaç duyarlar. Bahçelere verilecek su miktarı; yıllık yağış miktarı ve bunun yıl içerisindeki dağılımına, transpirasyon (bitkide meydana gelen su kaybı) şiddetine, ağacın yaşına ve toprağın yapısına göre değişir. Sulama planı kurak ve nispi nemi düşük yerlerde Mayıs ayında başlamak üzere 10-15 günde, nemli bölgelerde ise 20-30 günde bir yapılmalıdır.

Ağaçların ihtiyaç duydukları oranda sulanmalarını halinde verimlilik ve meyve kalitesi düşer. Bu nedenle özellikle bodur anaçlı elma yetiştiriciliği modelinde sulamanın çok iyi planlanması gerekir. En ideal sulama modeli damlama sulama yöntemidir. Damlama sulamayla

bitki kök sistemi sürekli nemli olacak ve bu sistemin niteliğinden dolayı çok az su kullanılarak az suyla en ekonomik bir sulama yapılabilecektir.

Gübreleme

Elma bahçelerine verilecek gübre miktarı toprak işleme usulüne, toprağın karakterine, ağacın büyüme gücüne, yaşına, alınan mahsul miktarına göre değişir. Verilecek gübre miktarı yapılacak toprak ve yaprak tahliliyle belirlenmelidir. Gübrelemede toprak ve yaprak tahlilleriyle ortaya çıkacak net gübreleme programı esas olmak şartıyla aşağıdaki temel gübreleme hususlarına riayet edilmesi gerekir.

Elma bahçesine fidan dikilmeden önce 3 ton yanmış çiftlik gübresi atılmalı ve bu 3 yılda bir tekrarlanmalıdır. Elma bahçelerinde ilkbaharda azotlu gübre verildiğinde meyve kalitesi iyileştiği gibi dökülmeye azalır. Ancak, verilen azotlu gübrenin elmalar olgunlaşmadan önce tükenmiş olması gerekir. Yaklaşık olarak 15 kg (%21'lik) amonyum sülfat atılmalıdır.

Elma ağacının büyümesi, mahsulün ve döl veriminin artması için fosforlu gübre atılması gerekir. Yaklaşık olarak 50 kg (%18'lik) süper fosfat atılmalıdır. Potasyumlu gübreleme de çiçek gözlerinin teşekkülü, şeker ve nişasta yapımı açısından önemlidir. Buda yaklaşık 20 kg civarında verilmelidir. Zamanla eksiklikleri görülmesi halinde magnezyum, bor, çinko gibi mikro elementlerinde verilmesi gerekir.

Budama

Elmalarda budama konusu çok önemlidir. Çünkü anaç ve çeşidin özelliğine bağlı olarak uygulanacak terbiye sistemi de farklı olacaktır. M 9 anaç üzerine aşılı Starking Delicious, Golden Delicious, Granny Smith gibi elma çeşitleriyle sık dikim bahçeleri kurulacağı zaman, yapılabilecek en ideal terbiye şekli "ince iğ" (slender spindle)'dir. İnce iğ terbiye şekli sık dikilmiş bahçelerde alçaktan oluşmuş küçük taç ve bunu izleyen liderden çıkmış küçük meyve dalcıkları ile ömür boyu hareketlenmeyi gerektiren ve konik şeklinde gelişen ağaçlar olarak tanımlanır.

1.yıl dallanmış veya dallanmamış olan 1 yaşlı fidanların tepelerinin; fidanın büyüklüğüne, dikim aralığına ve toprak verimliliğine bağlı olarak topraktan itibaren 85 cm. yükseklikten kesilmesidir. Birinci gelişme dönemi sonunda yok denecek kadar az budama yapılır. Sadece lider dalın uzantı dalı çıkartılır. Bunun anlamı; birinci gelişme yılından itibaren ilk 4-5 yıl lider dalda uç kesme yapılmayıp, liderden yeni çıkan sürgünlerden aşağıdan itibaren birincinin bırakılıp, bunun üzerinden diğerlerinin kesilmesi gerekir. 4. ve daha sonraki yıllarda ağaç yüksekliği 2,5 m.'yi geçmiş ise her yıl bir veya daha yaşlı dallarda kısaltma yapılmalıdır. Buna paralel olarak sıra arası ve üzeri yönünde giden dallarda da kısaltma yapıl-

malıdır. Birinci gelişme yılından itibaren toprak seviyesinden 40 cm.'ye kadar olan dallar çıkartılır. Yan dalların tamamı geniş açılı yapacak şekilde ipe ağırlık bağlamak veya askı ipini toprağa çakmak suretiyle eğilirler. Eğilemeyecek derecede dik olanlar dipten kesilirler. Yan dallarda kesinlikle uç alma yapılmaz. Gelişmenin çok kuvvetli olduğu yıllarda gelişmeyi zayıflatmak için ağacın tepe kısımlarında yaz budaması uygulanır.

Hastalık ve zararlılarla mücadele

Meyve yetiştiriciliği içerisinde, zirai mücadele bakımından en sorunlu olan meyve türlerinin başında elma gelir. Çünkü gerekli itina gösterilmediği takdirde, birçok hastalık ve zararlı etmeni bulunan elmadan ekonomik olarak verim alamayız. Çumra bölgesinde elmalarda en çok görülen hastalık; ateş yanıklığı, külleme, karaleke gibi hastalıklar olup, elma yetiştiriciliğinde bu hastalıklarla mücadelede çok dikkatli davranmalı, bazı ilaçlamalar hastalık ve zararlı ortaya çıktığında yapılacağı için bahçe periyodik olarak kontrol edilmelidir.

Hasat, ambalaj ve pazarlama

Elma meyve olarak ince kabuklu, çok nazik bir meyvedir. Meyveler hasat edilirken avuç içine alınmamalı, parmaklar arasında ezilmemelidir. Hasat esnasında oluşacak küçük bir yara veya ezik depo çürüklüğüne neden olan mantarlar için giriş kapısı olur. Ezik ve yaralardan dolayı olgunlaşma hızlanır ve depo ömrü de kısalmış olur.

Hasatta dikkat edilecek diğer bir konuda hasat zamanının doğru olarak tayinidir. Elma meyveleri ağaç olumunda hasat edilirler. Yeme olumuna soğuk hava depolarında bir süre bekletildikten sonra ulaşırlar. Hasat edilen meyveler; sağlamlık, şekil, renk ve kalitelerine göre sınıflandırılır. Elmalarda kalite sınıflarına ayırma ve boylama TSE'ye göre yapılır. Buna göre sofralık elmalar ekstra, birinci ve ikinci sınıf olmak üzere üç kalite sınıfına ayrılır. Kalite sınıflarının hiç birinde kurtlu ve çürük elma bulunmaz. Ancak ikinci sınıf elmalarda %2'lik çürüklük veya kurtlanmaya tolerans gösterilir. Bu sınıfların dışındaki elmalar ıskarta olarak değerlendirilir. Hasat edilip boylama yapılan elmalar ambalaj materyaline yavaşça yerleştirilir. Ambalajlama materyali olarak çok farklı malzeme kullanılmakla beraber, şayet standartlara aykırı değilse civarda yaygın olan ambalajlar kullanılabilir.

Pazarlama, soğuk hava deposu olan yerlerde depoya konulup, piyasada istenilen fiyat oluştuğundan sonra pazara arz şeklinde veya yaş sebze meyve alımı yapan firmalar tarafından alınmaktadır. Kapama bahçe piyasa değeri yüksek çeşitlerle kurulmuş olup, bakım şartları da iyi uygulanıp elmalar çok kaliteli olursa meyve alımı yapan firmalar hasat ve ambalajlama işlerini de kendileri üstlenerek meyveleri ağacında götürü usulü yolu ile alabilmektedir. İşletme bu zamana kadar bu yöntemi tercih etmiştir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada kullanılan materyal, Çumra ilçesi İçericumra beldesinde yer alan elma üretme işletmesiyle bizzat görüşülerek elde edilmiştir. Bu amaçla daha önceden hazırlanan formlar çalışanlara, araştırmacılar tarafından sorularak doldurulmuştur. Araştırma bölgesinin sosyal ve ekonomik yönden tanıtılmasına yardımcı olacak bilgiler ise, yöredeki çeşitli kamu ve özel kuruluşlardan sağlanmıştır. Bu kuruluşlardan başlıcaları, Çumra Tarım İlçe Müdürlüğü, Çumra Tarım Kredi Kooperatifi, TMO ve T.C. Ziraat Bankası Çumra şubeleri vb.dir. Araştırmada ayrıca; Devlet İstatistik Enstitüsü, Devlet Planlama Teşkilatı, Tarım ve Köyisleri Bakanlığı, TC. Başbakanlık Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü gibi kuruluşların araştırma yöresi ile ilgili yayımlarından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma alanının genel durumu

Çumra'da 1.280.000 dekar arazi tarımsal amaçlı olarak kullanılmaktadır. Tarımsal alanın %97'sini tarla bitkileri grubu içinde yer alan tahıllar, endüstri bitkileri, baklagiller, yem bitkileri oluşturmaktadır. Meyvecilik piyasa şartlarında ve Avrupa Birliği uyum sürecinde yıldan yıla önem kazanmaktadır. Kullanılan arazinin 790.000 dekarı sulanabilir meyveciliğe uygun şartlardadır. Meyvecilikte kaliteyi artırmak ve maliyeti düşürmek hedeflenmektedir.

İlk ciddi ve modern klonal anaçlı bahçe kurma çalışması 2001 yılında belediye arazisinde Konya İl Tarım Müdürlüğü katkılarıyla kurulan 15 dekar tam bodur bahçesidir. Çumra Kaymakamlığının koordinasyonu ile 2002 yılında ilçede meyveciliğin yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır [4].

Çalışma yapılan işletme Çumra İlçesi İçericumra beldesinde yer almaktadır. Çalışma yapılan işletme, bölgede en fazla bodur meyvecilik tesisinin kurulduğu bir bölgedir. Hollanda ve İtalya gibi ülkelerde 70-100 dekar arasındaki işletmelerin yaygınlığı ve bahçe kurmak isteyenlere 100 dekar üstü alan önerilmekte olduğundan geçimlik sınırdan ticari sınıra geçişte 100 dekarlık meyve tesisinin bölge şartları ve beklentilerine tarımsal yatırımlar bazında eşik sınır değerlendirilebileceği kanaati oluşmuştur. Çumra ilçesinin kuzeyinde Konya merkez ilçeleri Meram ve Karatay, doğusunda Karapınar, batısında Güneysinır ve Akören İlçeleri, güneyinde Karaman İli yer almaktadır. Son 20 yıllık rasat verilerinin ortalamalarına göre en yüksek sıcaklık 39.9 °C ile Temmuz ayında, en düşük sıcaklık ise -26.3 °C ile Şubat ayında gerçekleştiği görülmüştür. Yaz günleri sayısı 118.7 gün, sıcaklık ortalamaları 11.6°C, nisbi nemi % 63, ortalama yağış miktarı 326.5 mm, ortalama rüzgar hızı ise 0.9 m/sn' dir [3].

Çizelge 1. İncelen 100 Dekarlık işletmedeki Elma Üretim Miktarı ve Verimi

Yıllar	Üretim Alanı (da)	Dekara Düşen Ağaç Sayısı (adet)	Üretim Miktarı (Kg)	Dekara Verim (Kg)	Ağaç Başına Verim (Kg)	Dekara Düşen Gelir (TL)	Toplam Gelir (TL)
2005		200	Dikim yılı	-	-	-	-
2006	100	200	Büyüme	-	-	-	-
2007	100	200	40.000	400	2,0	300	30.000
2008	100	200	70.000	700	3,5	400	40.000

Elma üretimi ve verimi

İşletmede 2007 yılından itibaren ürün alınmaya başlanmıştır. Elma hasad döneminde ihaleye verilerek satılmıştır. Çizelge 1 incelendiğinde 100 dekarlık üretim alanından elde edilen 2007 yılında 40.000 Kg, 2008 yılında 70.000 Kg elma üretimi gerçekleşmiştir. Dekara düşen gelirin 2007 yılında 300 TL, 2008 yılında 400 TL olduğu görülmektedir.

Elma tesis dönemi masrafları

Meyvecilikte tesis döneminin belirlenmesinde genellikle meyve türü ve yöre koşulları etkileyici rol oynamaktadır. 100 Dekarlık tam bodur meyve işletmesindeki kurulum masrafları Çizelge 2’de incelendiğinde 2005 yılı için destek sistemi %58,75 ve fidan dikimi %29,38 pay almaktadır. Tam bodur meyve bahçesi tesis edilirken destek sistemin maliyet içindeki payının unutulmaması gerekmektedir.

Elma üretim dönemi masrafları

Meyve üretiminde, değişen masraflar geçici işçilik, budama, gübre, ilaç, akaryakıt, su bedeli, hasat, tasnif, ambalajlama ve pazarlama masraflarından oluşmaktadır. Üretimin yapıldığı 2007 yılında gübreleme %32,49 ve zirai mücadele % 31,07, sulama %9,89 ve hasat %8,47. 2008 yılında gübreleme %27,90, zirai mücadele % 33,48, sulama %8,48 ve hasat %10,04’ü olarak değişen masrafları oluşturmaktadır. Üretim dönemi incelendiğinde zirai mücadele ve gübreleme önemli masraf kalemlerini oluşturmaktadır (Çizelge 3).

Elmadan Elde Edilen Net Gelir

İncelenen işletmenin 2007 yılında dekardan 300 TL 2008 yılında 400 TL brüt üretim değeri elde etmiştir. 2007 yılında 170,82 TL 2008 yılında 195,84 TL zarar ettiği Çizelge 4’de görülmektedir.

Çizelge 2. Tesis Dönemi Masrafları (TL/da)

MASRAF UNSURLARI	MASRAFLAR		MASRAF UNSURLARI (%)		1 DEKAR MALİYETTE (%)	
	2005 Yılı	2006 Yılı	2005 Yılı	2006 Yılı	2005 Yılı	2006 Yılı
Dip Patlatma	12	-	0,35	-	0,27	-
Tesviye	12	-	0,35	-	0,27	-
Derin Karık Açma	12	-	0,35	-	0,27	-
Destek Sistemi Kurulumu	2.000	-	58,75	-	44,18	-
Damla Sulama Sistemi	150	-	4,41	-	3,31	-
Fidan Dikimi	1.000	-	29,38	-	22,09	-
Yabancı Ot Çapalaması	18	20	0,53	6,49	0,4	4,88
Zirai Mücadele	50	105	1,47	34,09	1,1	25,63
Budama	10	15	0,29	4,87	0,22	3,66
Sulama	20	24	0,59	7,79	0,44	5,86
Gübreleme	100	104	2,94	33,77	2,21	25,39
Hasat	10	25	0,29	8,12	0,22	6,1
Tasnif-seyreltme	5	5	0,15	1,62	0,11	1,22
Nakliye-koruma	5	10	0,15	3,25	0,11	2,44
Masraf Toplamı (TL)	3.404	308	100	100	-	-
Bakım Masrafları %10	340,4	30,8	-	-	7,52	7,52
Genel İdare Masrafı %3	102,12	9,24	-	-	2,26	2,26
Döner Sermaye Faizi %20	680,8	61,6	-	-	15,04	15,04
Genel Masraflar Toplamı (TL)	4.527,32	409,64	-	-	100	100

Çizelge 3. Elma Üretim Dönemi Masrafları (TL/da)

MASRAF UNSURLARI	MASRAFLAR		MASRAF UNSURLARI (%)		1 DEKAR MALİYETTE (%)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Yıllar	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Yabancı Ot Çapalaması	22	25	6,21	5,58	4,67	4,2
Zirai Mücadele	110	150	31,07	33,48	23,36	25,17
Budama	25	42	7,06	9,38	5,31	7,05
Sulama	35	38	9,89	8,48	7,43	6,38
Gübreleme	115	125	32,49	27,9	24,43	20,98
Hasat	30	45	8,47	10,04	6,37	7,55
Tasnif-seyreltme	8	10	2,26	2,23	1,7	1,68
Nakliye-koruma	9	13	2,54	2,9	1,91	2,18
Masraf Toplamı (TL)	354	448	100	100	-	-
Bakım Masrafları %10	35,4	44,8	-	-	7,52	7,52
Genel İdare Masrafı %3	10,62	13,44	-	-	2,26	2,26
Döner Sermaye Faizi %20	70,8	89,6	-	-	15,04	15,04
Genel Masraflar Toplamı (TL)	470,82	595,84	-	-	100	100

Çizelge 4. İncelenen İşletmedeki Dekara Elma Üretiminden Elde Edilen Net Gelir

Net Gelir Unsurları	2007 Yılı	2008 Yılı
Toplam Brüt Üretim Değeri (TL/dekar)	300,00	400,00
Toplam Üretim Masrafları (TL/dekar)	470,82	595,84
Toplam Net Gelir (TL/dekar)	-170,82	-195,84

SONUÇ

Türkiye’de nüfusun yaklaşık %37’sinin yer aldığı tarım kesiminde, yoğun emek ile çalışılmasından dolayı, ülkemizde görülen işsizliğin dönemselsel olarak azalmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çumra İlçesinde alternatif ürün arayışları kapsamında kurulan bu işletme ile, hem çiftçilere örnek olunmakta, hem de elde edilen yetiştiricilik bilgileri bölge çiftçisine aktarılmaktadır. Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamında hazırlanmış olan M9 klonal anaçlı 100 dekar elma bahçesi projesi ile yoksullara ve işsiz gençlere istihdam edilebilirlik eğitimi kapsamında geçici istihdam olanağı sağlamıştır. Bu tesis edilen bu işletme ayrıca sosyal boyutuyla da önemini ortaya koymaktadır.

Bodur elma bahçesinde en önemli giderleri; zirai mücadele ve gübreleme kalemleri teşkil etmektedir. Çumra’da kurulu bulunan sulama kooperatifleri ile Türkiye’de öncü ve örnek sulama alt yapısına sahiptir. Tarımın, temel girdisi olan suyu işletmeler bu tesisler sayesinde hazır olarak kullanabilmektedir. Basınçlı sulama sisteminin bulunması en önemli tercih edilme nedenidir. Çumra’da işlenen ve sulanabilir bütün tarımsal alanlarda elma yetiştiriciliği mümkündür. Dolu zararı, güneş yanığı riskini bertaraf etmek ve kuş zararını azaltmak için file sisteminin kurulması mutlaka planlanmalıdır. Kuş zararının özellikle hasada yakın dönemdeki elma mahsulünde çok ciddi hasarlar yaptığı hem işletmede hem de kom-

şu bodur meyve tesislerinde gözlemlenen ortak şikayetler arasındadır. Hastalık ve zararlı konusunda ciddi hiçbir olumsuzlukla karşılaşmamıştır. Özellikle kırmızı örümcek ve diğer zararlıların mücadelesinde kullanılan her yıl yeni olarak sunulan pahalı preparatlar çevre illerde ve ilçelerde çok önemli masraf kalemini oluşturmaktadırlar. Türkiye genelindeki zararlıların bağışıklık kazanmış olduğu kullanılmaz preparatların düşük fiyattan Çumra Bölgesinde kullanımı ise avantaj sağlamaktadır. İç Anadolu bölgesinde yaşanan ateş yanıklığı problemine rastlanmaktadır. İklim şartları, hastalık seyrinde tedaviyi ve iyileşmeyi olumlu etkileyen gelişime gözlenmektedir. İç kurdu, yaprak biti, yaprak büken ve kırmızı örümcek zararlılar gözlenmiştir. İç kurdunda Karaman İli erken uyarı tarihleri ile örtüşen ve Konya verilerine bağlı nesil çıkışları gözlenmektedir. 2009 yılı ilkbaharında Çumra’da İç kurdu zararlısını takip eden erken uyarı sistemi de kurulmuştur. Külleme hastalığı, hava sirkülasyonun az olduğu bölgelerde yoğun olarak gözlenmektedir. Karalake hastalığının mücadelesi koruyucu olarak yapılmaktadır. İşletmede sulama aralıkları tansiyometre yardımıyla takip edilmektedir. Toprak yapısına bağlı olarak sezonda 15–20 sulama yapılmaktadır. Destek sistemi ile ilgili masraflar direk ve telden oluşmaktadır. En fazla görülen bitki besin maddesi eksikliği çinko ve demirdir. Makro besinlerden azot ihtiyacı haziran ayının sonuna kadar verilmektedir. Fosfor önceki yıllardan verilmiş olmasından dolayı ihtiyacı gözlemlenmemektedir. Potasyumun

kullanımında ise kalitedeki elzemliği benimsenmiştir. İşletme şartlarında gübreleme fertigasyonla yapılmaktadır. Zirai ilaçlamada ilk zamanlarda pülverizatör kullanılmıştır. Son zamanlarda atomizörlü pülverizatörün kullanılması çok başarılı olduğu tecrübe edilmiştir. Yabancı ot mücadelesinde hidrolik duyarlı toprak frezesi kullanımı ile işgücünden zaman yönünden tasarruf sağlanmıştır.

Meyveciliğin çok yıllık bir üretim faaliyeti olmasından dolayı, dikilecek fidanın uzun yıllar piyasa talebini karşılamalıdır. Bodur ve yarı bodur anaçlar kullanılarak tesis edilen meyve bahçeleri hem daha erken verime yatmakta, hem birim alandan daha fazla verim alınarak üretilen çeşitler dış piyasalarda daha kolay satılabilmektedir. İşletmenin tesis edildiği 1. yılda destek sistemi masraf kalemlerinde %58,75 ile birinci sırayı almaktadır. Fidan temini %29,38, Damla sulama sisteminin tesis edilmesi %4,41, gübreleme %2,94 ve zirai mücadelenin de % 1,47 olarak yer almaktadır. Üretimin 1. yılında gübreleme %32,49 ve zirai mücadelenin de % 31,07, sulama %9,89 ve hasat %8,47. Dört yıllık yetiştiricilik dönemi incelendiğinde zirai mücadele ve gübreleme önemli masraf kalemini teşkil etmektedir. İşletme 2007 yılında 170,82 TL 2008 yılında 195,84 TL zarar etmiştir.

Aşılama, yeşil budama, kış budaması ve bakım işleri emek yoğun emek isteyen işlemler olup kalifiye personel tarafından yapılması gereken işlemlerdir. Bu du-

rum dikkate alınmadığında bodur meyvecilik açısından çok ağır ve telafi edilemeyecek hasarlar yapabileceği işletmeciler tarafından anlaşılmıştır. Bölgeye uyum sağlayacak ve pazara yönelik çeşitlerin dikiminin ekonomik getirinin olmazsa olmaz şartı olduğu vurgulanmaktadır. Gala ve Summer Red çeşitlerinin yazlık ve erkenci verim özellikleriyle ileriki yıllarda yetiştiricilik açısından çok başarılı olacağı kanaatine varılmıştır.

KAYNAKLAR

- [1] Anonymous, 2007. FAO Statistical Databases.
- [2] Anonymous a, 2008. Türkiye İstatistik Kurumu. Bitkisel Üretim İstatistikleri Veri Tabanı.(tuik.gov.tr-bitkiselapp-bitkisel.zul.url).
- [3] Anonymous b, 2008. Çumra Meteoroloji İstasyonu Müdürlüğü Kayıtları.Çumra-Konya.
- [4] Anonymous, 2009. Çumra Kaymakamlığı Kayıtları. Çumra-Konya
- [5] Küden, A., 2007. Elma Yetiştiriciliği. Çukurova Üniversitesi. Ziraat Fak. Bahçe Bitkileri Bölümü. Adana.
- [6] Özbek, S., 1978. Özel Meyvecilik. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları No:128. Adana.